

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetés helyben, vidéken:
 1 óra 2 K | 1 óra 250 K
 1 évre 24 K | 1 évre 30 K
 Székesfehérvár és környékén: Szent István-ter 1. Telefon 208
 Felelős szerkesztő: Hajós József.

A cselédkérdés

örökké időszerű és örökké szönyegen levő szociális problémát vetette fel megint a „Fejérmegyei Napló” annak kapcsán, hogy cselédeink a mai súlyos megélhetési viszonyok mellett oly fizetést követelnek, a melyet a szerényebb fizetésű tisztviselő család képtelen fizetni. Nem tagadjuk, oly téma ez, a melyről a mai háziasszony egy bizonyos idegességgel tárgyal, hiszen normális időben is hölgyeink első kérdése az volt ha találkoztak egymással: „Édesem, hogy vagy megelégedve a cselédoddal?” Hát most, a mikor a lehetetlen élelmiszeri és beszerzési viszonyok folytán nélkülözhetetlen segítőnk lesz családunkban! Azonban ezzel is úgy vagyunk, mint minden más megoldásra váró problémával, no legyen egyoldalúak, hanem a legtisztább igazságosság szemüvegén át vitassuk meg a fontos kérdést. Higgadtan és főleg tárgyilagosan.

A „Fejérmegyei Napló” minden érdeken felül tudja magát tenni és csak a kereszténység és felebarát szeretet elvei szerint kívánja a görögusi csomót megoldani. Iliába, a cselédkérdés bármely pontját is, nem lehet a rendőrszobán megvárni a Hölgyeim! Adt meg a családnak a hit a családnak szől ez itten is. Ne lássunk mi

családotgát mely a mi érdekünk és kenyelmünket szolgálja. Egy-kiss melegséget, egy-kiss több szeretetet Hölgyeim! a hid-jék el: ezzel az „olajosöppel” sokkal többet fogunk elérni, mintha a cselédjükkal éreztetik hogy ő csak egy cseléd és semmi más.

Nagyon sok háziasszony maga rontja el cselédjét a folytonos zsömbelődésével és idegességével, holott türelemmel sokkal többet tudna elérni. Okos háziasszony nevei a cselédjét. És a legtöbb cseléd, ha a háziasszony foglalkozik vele, ha szeretetteljes és igazságos urnője neki, hálás is érte. Valódi hűség és ragaszkodást vált ki belőle.

Hogy a hölgyek erre most saját tapasztalataik keserveivel hozakodnak elő — igen, elismerjük, aláírjuk azt is, hogy vannak nagyon sok cselédek, a kik valóságos poklot jelentenek a háziasszony számára. Cselédek, a kiknek tulajdonságairól jól nevelt háziasszonyok között még beszélni is illetlenség. Nos, ezeken egyszerűen tul,kell adni. Azért sürgetjük is mi már övek óta a cselédóthonok keresztény

alapon való felállítását. Cselédek helyes nevelését.

Mert, hogy a mai cselédek sok befogadóni valót adnak hölgyeinknek: csak annak a szellemnek és annak a bánds-módnak tulajdonítjuk, mely szellem és bánsmódot sajna igen sok keresztény urfaladban is volt alkalmazni megfigyelni, a mely esőppet sem mondható „keresztény”-nek. Ugyanis mi most keresztény, magyar háziasszonyokhoz szólunk. Tehát legyenik csak mi is igazságosok Hölgyeim. A család szellemé legtöbb esetben a cseléd szel-leme is. Nagyon sokat várunk a „Zita” hölgyek: a „Katólika Háziasszonyok Szövetsége” és legújabbán a „Tudomány” mozgalom komoly akcióitól. A keresztény családnyia és urnő elsőjére szemben is legyen először anya és csak azután, másodsorban urnő. Már ott, a hol ez sikérré alkalmazni lehet.

A mi pedig a mostani magyar cselédöbereket illeti, hát kérjük szeretettel, Hölgyeim, honni és mielől vegyen magának az a szegény cseléd egy fejkendő mikor annak napi ára 50, 70 korona? honnét és mielől cipőt, mikor 300 koronért és így ellenében sem lehet kapni? honnét és mielől fehéremint, mikor egy női ing 100 koroná? a leggyorsabb női ruháké, a mely 1914. ében még 200 koronáért meg lehetett venni?

Önök genderöbőhöz fedezé ruházuké? Ugye, hogy nem?

Adjuk meg neki azért a mai nehéz idők szüite „magas” bért. Mert ez jogos, megérdemelt munkabérlünk! Mert az, hogy honnét veszik Önökön melyen tisztelt Hölgyeim erre a fedezetet, böcsánat, ez már más kérdés hiszen ehhez elvágja a cselédnek semmi köze. Ő fizikumát adja gazdójának — a garda” pedig, ha cselédre tart számat: fizessen.

Ez az álláspontunk az evangélium álláspontja. Mindkét félnek igazságosságot tehet. Hölgyeink más nőzetem lennének is — meg tudjuk érteni — de a „Fejérmegyei Napló”-nál más álláspontot mint keresztény álláspontot — nem lehet elvárni.

Es mi ugyebár keresztény magyar hölgyekhez szólunk?

Benedek Rozsi

Sértést vágat a város. A közeli napokban a közellátási ügyosztály 60 darab hízott sertést fog, vágatni. Az árusítási helyeket hirdetéssel fogja közölni.

HIREK.

Hósi halál. Mohos László, a m. kir. 1-ső honvédelmi vezényred. e. ö. örv. i. hó 6-án hajnali 3 órakor az olasz harcöteren ellenséges támadás visszaverése közben ellenséges gránától találva hósi halált halt. Miat igazi hósi emléke mindig élt fog bajtársai között.

Tanítöválasztás. Sóllyom Lajos nyugdíjavonulásával és Szab István elhalálozásával megüresedett két tanítói állásra hetven pályázott és pedig Kövessy Maria, Pálffy Zsuzsanna, Ringhoffer Györgyi, Sas István, Starkó Kalmár Irma, Széklay Margit és Weisenfeld Anna. Az iskolaszék i. hó 18-án, szerdán délután 3 órakor fogja megjelöni a választást. Az iskolaszék előreláthatólag Starkó Kalmár Irmat és Weisenfeld Annát fogja megválasztani, akik a legutóbbi tanítöválasztó ülésen mint lemaradtok a legtöbb szavazatot kapták. Starkó Kalmár Irma már nyolc éve Weisenfeld Anna pedig már négy éve mint megbízott helyettesítő tanítónők működnek Székesfehérváron.

Az első hangverseny. Az idei koncertvad első estélye szombaton este zajlott le a színházban. Pócsány tenorista; több kétféle opera volt fogja a feleségével. A Pócsány Margit operatöredésével és a feleségével. A koncertvezető rendező, melynek keretében közműt operaria és duettszámokat adtak elő és Dániel zongorázott. Volt a programnak egy diszharmonikus száma is. Pócsány mester 5 éves kis leányának Pityóhének — babaszobába való — szereplése. Az estélynek maroknyi közönsége, vagyis a publikum erős részvételensége igen éreztette hatását a művészekkel.

A Talajmivelő Társaság szervezése. A Székesfehérvári Gazdák és városi szakosztály bizott tegnap d. e. fél 11 órakor dr. Saára Gyula polgármester elnök-lesse mellett a városháza nagytermében együttes ülés” tartott, amelyen megjelent dr. báró Mandorff Gara orsz. gyűl. képviselő, a Gazdák díszelnöke is, a gazdasági ügyosztály tagjai teljes számban a Gazdák vezetősége és tagjai olyan nagy számban, hogy a városháza nagytermét zsúfolásig megtöltötték.

A gyölszt dr. Saára polgármester nyitotta meg és felkérte Kelemen Béla lapszerkesztőt, a Talajmivelő Társaság szervező bizott ságának titkárát a tárgy ismertetésére. Kelemen szerkesztő közel egy óráig tartó beszédben ismertette azokat a szempontokat, amelyek a többtermelet provokálják és azokat a súlyos okokat, amelyek a Talajmivelő Társaság alakításának tervét megérették és a közeli megvalósítás stádiumáig sietteték. Résztelen tárgyalta a Talajmivelő Társaság nagyfontosságú hatását a föld intenzív mivélése, az oxkszerű gazdálkodás, a talajjavítás, az állattartás, trágyetermelés, káros növények irtása, általában: a többtermeles szempontjából. Gyakori helyes léstől kísért előadásának végén felhívta fehérvár gazdáit, hogy a fontos cél érdekében be-szántatni öbajtott területeiket sürgösen”, de legelsőbb i. hó végéig jelentsek be a Gazdasági Egyesületnek.

Ily. Lits Ferenc Gazdaköri elnök, majd Antal József üdvözölték legmelegebben a talajmivelő Társaság alakításának tervét. Kováts A. Sándor tb. tanácsos ugyancsak a leglelkesebb támogatásra érdemesnek méltatta a Talajmivelő Társaságot. Hasonló értelemben intézett buzdító szavakat a gazdákhöz dr. Saára polgármester is.

A városi árvizgáló bizottság, mint közzöltük, megkezdötte működését és pedig mindjárt olyan komolyan, hogy egész halom árdrágítási feljelentést tett át a rendörségre. A jegyzői tisztséget a polgármester ma töltötte be. E sokoldalú gondosságot lakosságot buzgalmat és teljes munkakörséget igénylő tisztségre Jávossy Jenőt nevezték ki. Hovassy szerkesztő a bizottság jegyzői tisztségére a bizottság megalakulása óta helyettesi minőségben látta el és olyan ügyesretöröl szolgáltatót bizottságot, hogy személyével kiegészítöenül igen értékes jegyzőt nyer a bizottság.

A város tüzfája. A város által beszerzett tüzfaja árusítását a közeli napokban ismét megkezdik. Akik az utalványt a közellátási ügyosztálynál kiváltják azok a fát most már nem a Budai ut és Várkörcsatorna sarkán lévő telepen, hanem a telephelyudvaron lévő raktárban vehetik át és pedig helenként kedden és pénteken.

Értesítés. A cs. és kir. 69. gyalogezred Pilsenben székölő pót-zszoaljának legénysége részére szerelötadományokat e hó 23-án indítunk utba külön waggonban. Kérjük a szerelötadó hovatartozóit, hogy küldeményeiket i. hó 22-én délelött 11 óráig hozzák be a gyaldossági laktanya II. Pavillon földszint 9. sz. alá. Megjegyezzük, hogy a csomagnak 10 kigrnál nehezebbnek nem szabad lenni, könnyen romlandó dolgokat ne tartalmazzon s úgy a feladó, mint az átvéző pontos címét rá kell írni. Tar földhadnagy a 69. kirendöltés parancsnoka.

Ujabb betörés a tisztviselők szövetkezetébe. Vasnapvirradóra ismét betörők jártak a köz és magán tisztviselők fogyasztási szövetkezetének Rákóczi-utczáján. Az éjszakai látogalók ugyan azon a módon jutottak be az üzletbe, mint a néhány héttel ezelőtt eikövetett első betörés alkalmával. Az üzletnek Rákóczi-utczára nyíló ajtaján az alsó betétet kifeszítették. Pénzt most sem találtak a betörők, mert a multkori betörés óta pénzt nem hagytak az üzletben éjszakára, csupán Márián Péter üzletvezetőnek volt egyik fiókba zárva 29. koronája, azt el is lopták. Annál nagyobb vehemenciával vették azonban magukat az árukra, főleg a szesz italokra. Négy üveg konyakot az üzletben megittak, ezenkívül pedig elvittek 10 üveg konyakot, 20 kiló cukrot, 6 gombolyag csernát, teát, kávét, mazsolát stb. összesen 2398 korona értékben. A nyomozást Szűcs András polgári rendőr végezte és pedig olyan dicséretes érzékkel, hogy reggelre a tettesek a rendőrség kezén is voltak. Helyes nyomon indulva a lopott konyakot részeg tetteseket még mámoros állapotban találta. A rendőrség lelatortatta őket és átadja a *játalkonak bíróságának.*

A kereskedelmi törvény reformja. Régóta huzódó kérdés, súlyos és nehéz feladat, amellyel az egymást követő kormányok adósai maradtak a nemzetnek: a kereskedelmi törvény mai szervezetben nálunk amint azt annak idején Nagy Ferenc a kereskedelmi jog tára és volt államtitkár kimutatta, egyik legtermékenyebb forrása a közvilágító elemek túlzott uralmának és annak a proletárizálódásnak, mely a nem kereskedelmi osztályok sorában az utolsó negyven év alatt véghez ment. Az új törvénytervezetet, melyet Kunecz kolozsvári egyetem tanár dolgozott ki, úgy tudjuk, a szaktestületek legközelebb tárgyni fogják. **Gázakörök igényt tartanak arra,** hogy a tárgyaláson részt vegyenek, mert hiszen itt mindenképen tehát a magyar gazdák és kisgazdák érdekeiről is szó van. Tőry Gusztáv igazságügyminiszter tiszta kezéről, jószándékáról, igaz hazafiságáról a legteljesebb mértékben meg vagyunk győződve, hogy a közérdeknek érvényt szerezheessen, ahhoz mindazoknak támogatása szükséges, kik a közérdeket az egyes rétegek érdekei felé helyezik.

Árdárgítók. Dr. Zavaros Aladár tb. főkapitány ma d. e. elítélte: Budai Mihály né Selyem u. 36 sz. a. lakost 3 napi elzárásra és 40 kor. pénzbírsággal Csíte Jánosné Szárazteli lakost és Kiss Józsefné Öreghegyi lakost 120 — 120 kor. Lukács Ferencné Szechenyi u. 62 sz. a. lakos 5 napi elzárásra és 40 kor. pénzbírságra, Szabó Ignácné Selyem u. 39. sz. és Bencsik Imréné Sziget u. 5. sz. a. lakosokat 3 3 napi elzárásra és 40—40 kor. Burkovits Józsefné Zámoly u. 51. sz. a. és Szilasi Ignácné Zámolykőz 4 sz. a. lakost 5—5 napi elzárásra és 40—40 kor. Farkas Julia Csorda u. 8. sz. a. lakost 50 kor. pénzbírságra valamennyien gyümölcs-csel és zöldséggel uszoráskodtak, Groszseibel Józsefné Deák Ferenc

u. 8. sz. a. lakos pedig értéktelen sáteményeket adott el drágán, ezért ő is 5 napot és 40 korona pénzbírságot kapott.

Egyetértünk az Alkotmány-nal. Nagy Ferenc közéleti-mezési államtitkárnak bizonyára hivatalból sok dolga van a zsidókkal, érthető tehát, ha kacérkodik a zsidósággal. Az alsóborsódi ref. egyházkerület gyűlésén beszédet mondott az államtitkár ur, melyben védelmébe fogadta a zsidókat és felekezetiességgel vádolta meg azokat, a kik a magyar nemzet fölzársára törekzenek. A védelem furcsán ütött ki, mert Nagy Ferenc is kénytelen volt rámutatni arra a *vagyoni különbségre*, mely a háborus konjunktúra alatt szakadékká vált. Hiába, ezt a tényi, hogy az 5 százalék zsidóság a magyar nemzeti vagyon 70 százaléka, vagy még nagyobb része fölött rendelkezik, semmiféle zsidóvédelem el nem tűntetheti. Nagy Ferenc ezt a szakadékat „szociális reformokkal” akarja kitölteni. Az *Alkotmány* erre az: jegyzi meg, hogy e szociális átalakítás csak a keresztény magyar testetáció jegyében, nem pedig a szabakdómives ideológiából átitelt értelemben történhet, s ez nem felekezetiesség, hanem nemzeti érdek. Tökéletesen egyetértünk az *Alkotmánnyal*. Ezt a gondolatot épen mi sokszor hangoztatjuk.

Mi a közszükségleti cikk. Kormányrendeletek ismételt foglalkoznak a közszükségleti cikk kifejezésével. Legutóbb az árak feltűnő kitételét rendeltek el a közszükségleti cikkekre, az árviszsgáló bizottságok működése szintén ezeken ellenőrzésére és árszabályozására irányul. Az eddigi rendeletek alapján a közszükségleti cikkeket következők jegyzékét állították össze: élelmiszerek, takarmányozási, fűtési, világítási cikkek, festékek, olajok és bármiféle ruházati cikkek, cserna, mezőgazdasági üzem folytatására hoz szükséges vasanyagok és az ily célra szükséges egészen vagy részben vasból készült gépek, szerszámok és eszközök; végül e lent felsorolt cikkek előállítására szolgáló anyagok, valamint a *szükségleti cikkek* tartályok, hordók, zsákok

Katonametetések. Sinigio Alajos triestyi lakos, a 97. gyalogezred közviléz, a harcérten szerzett beletsége következtében elhunyt. Temetése 17-én d. n. 5 órakor lesz a tartalékkórház halottasházából.

Depretis Albert triestyi lakos, a 97. gyalogezred közlegénye, a harcérten szerzett beletsége következtében elhunyt. Temetése 17-én délután 5 órakor lesz a tartalékkórház halottasházából.

Boldog zsidók. E hó elején megkezdődött ismét a sorozatos zsidó ünnepek szezonja, amikor a bezárt bolthelyiségek között újra van alkalmunk bőven tapasztalni, kiknek kezében van Magyarországon az annyi háborus nyomott és szenvedést okozó kereskedelem. Ez ünnepekre való tekintettel a vallás és közoktatásügyi miniszter kiúbenjárására a honvédelmi miniszter akként intézkedett, hogy az izraelita hántorok, előimádkozók és sakterek szeptember hó tartama alatt a hadiszolgálat alól szabadságotlansanak. A két miniszter e gyengéd figyelme bizonyára nagy örömet kelt a harci vágtyól égő Makkabeusok között. Csak az

a kár, hogy a keresztény katona-ság is nem részesül hasonló figyelembe. Mert, ha ez megtörténne, azt hisszük, hamarosan befejezhetnénk a háborút.

- **Párbeszéd az utcán**
- Adjon Isten, Kati néni!
- Adjon Isten!
- Hova megy?
- A városházára liszjegyért.
- Ugy? Jó mulatást kívánok.

Azán írjon ám neha!

A szerkesztővel a lapra vonatkozó ügyekben tárgyalni lehet! köznapokon délelőtt 10-től 11-ig és délután 4-től 5-ig a szerkesztőségi irodában, más időben pedig a lakásán: Szemivárium 1-ső em.

Székeshevár szab. kir. város rendőrfőkapitányától

5996. fk. 1918. szám.

HIRDETME NY.

A szénügyek kormánybiztosának a zárórára vonatkozó 6660/1918. számú rendeletét az alábbiakban azzal teszem közbe. hogy az a 9706; 9971 fk. 1914. számú véghatározatban foglalt hatályát nem érinti.

Székesfehérvár, 1918 szept. 12. Sági

rendőrfőkapitány.

Az 1918. évi április hó 5-én 2.300/1918 szám alatt kibocsátott (a Budapesti Közlönynek 1918. évi április hó 7. napján megjelent 81. számában kihirdetett) rendeletem 1918. évi szeptember hó 16-án kezdődött hatályát veszti és ehhez képest ettől a naptól kezdve az 1917. évi szeptember hó 14. napján 3.382/1917. M. E. szám alatt kiadott (a Budapesti Közlönynek 1917. évi szeptember hó 15. napján megjelent 213. számában kihirdetett: (rendelet 24. §-ában említett nyilvános étköz helyiségeket (vendéglők, korezmák, italmérő- vagy elarusítóhelyek, kávéházak, cukrászdák és hasonlók), ha a reáljuk hatályban álló jogszabályban

szabályozás nem változott) emellett a 24. §-ában említett szórakozóhelyeket színházak, kabarék, mozgókép-helyiségek, kerli mulatóhelyek és hasonlók) továbbá az összes mulatóhelyet (orfeumok, dalcsarnokok, varieté, táncterem, tánciskola és hasonlók), fellonás, hangverseny és más efféle nyilvános termeket és helyiségeket, végül egyesületeknek (egyletek, társaságok, kaszinók, klubok és hasonlók) mindazon helyiségeit, amelyek a tagok vagy vendégek összejöveteleire vagy befogadására szolgálnak, további intézkedésig az időzett 3.302/1917 M. E. számú rendeletnek megfelelően éjeli 12 óra helyetesi 11 óráig szabad nyitva tartani.

Az előbbi bekezdésben jelzett naptól kezdve esti 11 óra után magánlakásokban sem szabad a zárórára vonatkozó rendelkezések kijátszásával vonatgatni látni oly egyéneket, akiknek ott tartózkodása a szokásos vendéglátás körén kívül esik.

Budapest, 1918 évi szept 9. Vázsonyi Jenő s. k. a szénügyek kormánybiztosa

Bojtorján hájszesz nagyon bevált hajápoló, erősíti a haj gyökereit s szünteti a korpa képződést. Egy üveg ára 6 korona. — Baromfi kolera elleni serum kapható: Szűts Róbert gyógyszer-tárában. Károly király-ter.

APRÓHIRDETÉSEK.

Apróhirdetésekért 10 szőlő 2 korona, azonfelül minden szóéért 20 fillér fizetendő.

Czipész iparos tudassa velem címét, ki nekem helenként egy vagy kettő tucat közönséges felső-részt csinálna. Natkay K., Adony.

Nemes fajkörték és téli almák maximális áron alul kaphatók Bogaynéknél, Vörmarty-ter 2. szám.

Egy tanulót felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-ter 1. sz.

Önkéntes árverési hirdetemény.

Alulírott a tulajdonosok megbízásából folyó évi szeptember hó 22-én, vasnap d. e. 10 órakor ügyvédi irodámban tartandó önkéntes árverésben a legtöbbet ígérőnek eladom, a székesfehérvári 9058. sz. tkvi be-tétben A + 1 sor 1536 2. hrszám alatt felvett Gáztelep-utca 13a. alatti új és még több évet át adómentes lakóházat és kertet.

Érdeklődők az árverési feltételekre nézve irodámban (Nádor-u. Koronafi-ház) bővebb felvilágosítást nyerhetnek. Székesfehérvár, 1918. szeptember hó 13-án.

Dr. Molnár János ügyvéd.

Urania - színház

Hétfőn és kedden szeptember 16 és 17-én Amerikai fimújdontság!

Rejtelmes utasok

Dráma 4 felvonásban. Nagyszabású pótműsor. Előadások fél 7 és 9 fél órakor.

Alpollo - színház.

Hétfőn és kedden szeptember 16 és 17-én A kinematográfia mesterműve!

RASPUTIN

II. Miklós cár kegyence. Dráma 5 felvonásban. Főszereplő: Fritz Hofbauer, a Deutsches Theater művésze. Kiegészítő műsor. Előadások fél 7 és fél 9 órakor.